

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2447/23
22.6.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа и судија Весне Секулић и Данице Косовац, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Душко Рашић, адвокат из Обреновца, Проте Матеје Ненадовића 7/А, против туженог Акционарског друштва “Електромрежа Србије” Београд, Кнеза Милоша 11, чији је пуномоћник Игор Исаиловић, адвокат из Београда, Македонска 44, ради утврђења права службености и накнаде, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Основног суда у Обреновцу П 85/21 од 16.1.2023. године, по закључењу расправе у другостепеном поступку на рочишту одржаном дана 22.6.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Обреновцу П 85/21 од 16.1.2023. године у првом ставу изреке.

ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Основног суда у Обреновцу П 85/21 од 16.1.2023. године у другом ставу изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се **ОБАВЕЖЕ** тужени Акционарско друштво “Електромрежа Србије” Београд да тужиоцима АА из ... и ББ из ... на име накнаде по основу умањења употребне вредности непокретности услед вршења права стварне службености постављених – затегнутих високонапонских водова електричне енергије далековода снаге 400 КВ над непокретностима тужилаца означених као к.п.бр. ... КО ..., као послужна добра, у виду смањене тржишне вредности непокретности к.п.бр. ... КО ... исплати износ од по 2.020.134,60 динара, те тужиљи АА из ... на име смањене тржишне вредности породичне стамбене зграде означене бројем ..., породична стамбена зграда, приземне на кат. парцели ... КО ..., на адреси ... износ од 694.432,88 динара а тужиоцу ББ из ... на име смањене тржишне вредност породичне стамбене зграде означене бројем ..., породичне стамбене зграде, помоћног објекта означеног бројем ..., приземног, котларнице, зидане шупе и зиданог свињца, приземне на кат. парници ... у КО ..., на адреси ..., износ од 2.421.861,68 динара са законском затезном каматом почев од дана вештачења 5.6.2019. године, па до исплате.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у трећем ставу

изреке пресуде Основног суда у Обреновцу П 85/21 од 16.1.2023. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени Акционарско друштво “Електроурежа Србије” Београд, да тужиоцима АА из ... и ББ из ... као солидарним дужницима исплати износ од 363.950,00 динара у року од 15 дана од пријема ове пресуде.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци АА из ... и ББ из ... да туженом Акционарском друштву “Електроурежа Србије” Београд на име трошкова другостепеног поступка исплате износ од 28.700,00 динара у року од 15 дана од пријема ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Обреновцу П 85/21 од 16.1.2023. године, првим ставом изреке усвојен је тужбени захтев тужилаца АА из ... и ББ из ..., па је утврђено да је тужено Акционарско друштво “Електроурежа Србије” Београд, матични број 20054182, постављањем – затезањем надземним високонапонских водова електричне енергије далековода снаге 400 КВ, 2 x 220 КВ, број 263 АВ засновао право стварне службености преласка електроенегетског вода у ширини заштитног појаса, над целом површином и непокретностима тужилаца означеним као к.п.бр. ... земљиште под зградом – објектом од 0.00.77 ха, земљиште под зградом – објектом од 0.00.32 ха, земљиште под зградом – објектом од 0.00.33 ха, земљиште уз зграду – објекат од 0.05.00 ха, воћњак друге класе од 0.17.01 ха, укупно од 0.23.43 ха, породичне стамбене зграде означене бројем ..., која се састоји од приземља, у..., породичне стамбене зграде означене бројем ..., која се састоји од приземља, у ... и помоћне зграде означене бројем ... приземне, све уписано у лист непокретности број ... КО ..., као послужног добра. Другим ставом изреке обавезан је тужени да тужиоцима на име накнаде по основу умањења употребне вредности непокретности услед вршења права стварне службености постављених – затегнутих високонапонских водова електричне енергије далековода снаге 400 КВ над непокретностима тужилаца означених као к.п.бр. ... КО ..., као послужна добра, у виду смањене тржишне вредности непокретности к.п.бр. ... КО ... исплати износ од по 2.020.134,60 динара, те тужиљи АА на име смањене тржишне вредности породичне стамбене зграде означене бројем ..., породична стамбена зграда, приземна на кат. парцели број ... КО ... на адреси ... износ од 694.432,88 динара, а тужиоцу ББ на име смањене тржишне вредности породичне стамбене зграде означене бројем ..., породичне стамбене зграде, помоћног објекта означеног бројем ..., приземног, котларнице, зидане шупе и зиданог свињца приземне на кат. парцели број ... у КО ... на адреси ..., износ од 2.421.861,68 динара са затезном каматом почев од дана вештачења 5.6.2019. године. Трећим ставом изреке обавезан је тужени да тужиоцима као солидарним повериоцима на име трошкова парничног поступка исплати износ од 1.197.650,00 динара.

Благовремено изјављеном жалбом тужени је побијао првостепену пресуду из свих разлога прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11 ... 18/20). Трошкове другостепеног поступка опредељено је тражио.

Испитујући правилност ожалбене пресуде сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд је ради правилног утврђења чињеничног стања, сходно члану 383 став 4 Закона о парничном поступку отворио и

одржао расправу у другостепеном поступку, те је након свестраног разматрања садржине списа оценио да је жалба туженог делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1 - 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које Апелациони суд пази по службеној дужности, а жалбом туженог неосновано се указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Доказима изведеним током првостепеног поступка, утврђено је чињенично стање потврђено и током другостепеног поступка из кога следи да су у листу непокретности број ... КО ... тужиоци АА и ББ уписани као сувласници са по 1/2 идеална дела на кат. парцели број ... укупне површине 23,42 ара коју чини земљиште у грађевинском подручју и да су на истој постојећа три приземна објекта - две породичне стамбене зграде нумерисане бројевима ... и ... и помоћна зграда нумерисана бројем ... на којима је статус уписа тужилаца да су држаоци наведених објеката с обзиром да је упис у Г листу да су ти објекти изграђени без дозволе, а по наводима тужилаца у току је поступак легализације, сада озакоњења. Преко предметних непокретности тужилаца прелазе електроенегетски водови далековода од Термоелектране “Никола Тесла” Обреновац који су стављени у функцију пре више од тридесет година, с тим што је до штете на објектима тужилаца због електричног лука дошло 1984. године, а штету је ван спора тужиоцима надокнадио тужени. Тужиоци су поднели тужбу у овој правној ствари дана 30.9.2016.године.

Према налазу вештака геодетске струке са приложеним геодетским снимком идентификована је на терену кат. парцела ... КО ... и извршио снимање постојећих објеката на тој парцели, а извршио је и снимање постојећег далековода на кат. парцелама ... и ... КО ..., као и правац и ширина простирања. Према приложеном геодетском снимку на кат. парцели ... КО ... постоји шест објеката – приземни стамбени објекат од 83 м², приземни помоћни објекат од 39 м², гаража – приземни објекат у површини од 27 м², котларница од 4 м², шупа од 23 м² и свињац од 7 м², а коридор далековода иде од “Тент А” ка разводном постројењу и прелази преко дела кат. парцела ... КО ... и простире се преко постојећег објекта број ... - гараже и помоћног објекта број ...

Према налазу вештака електро струке Електротехничког института “Никола Тесла” а.д. Београд произлази да је институт разматрао и извршио мерење и прорачун нивоа јачине електричног поља и магнетске индукције које емитује двоструки надземни вод 2 x 220 киловолти број 263 А и В на распону између стубова 2 – 3, да је испитивање спроведено 9.3.2018. године, да се током спровођења мерења на отвореном простору температура амбијента кретала од 15 степени Целзијусових, а релативна влажност ваздуха 57%, да се закључује да у зони повећене осетљивости, која се налази на кат. парцели ... КО ..., на адреси ..., ..., вредности и јачине електричног поља и магнетске индукције не могу прекорачити прописане референтне граничне нивое електричног и магнетског поља од 2 КВ/м и 40 мТ. Мишљење је уважило несигурности мерења и прорачуне и ситуацију када су оба система двоструког надземног вода у номиналном режиму рада.

Према изјашњењу вештака електро струке предмет мерења и прорачун односи се на два генератора са укупно шест проводника, генератор број ... био је у ремонту, дакле један систем је био у безнапонском стању и то је ..., а други је био у радном стању. Прорачунима је моделован радни режим двоструког надземног вода који би могао наступити при највећим оптерећењима који је најнеповољнији са аспекта изложености људи нејонзујућем зрачењу. Под претпоставком да је и други надземни вод био у функцији, вредности добијене мерењима не могу бити ни близу онима које су добијене прорачунима. Загревање проводника никада не би могао достићи температуру од 18 степени Целзијусових, јер би се они на тој температури истопили. Та температура проводника је дозвољена у трајању најдуже од 20 минута и то у екстремним ситуацијама ако постоји велика опасност по систем и ако диспечер наложи да проводници буду том температуром оптерећени. У конкретном случају, оба генератора ... и ... имају такву снагу која директно одређује јачину струје коју могу да емитују и то за генератор 3,955 ампера, а за ... 905 ампера, са датим јачинама струје не може се у проводнику досегнути температура од 80 степена Целзијусових, јер су те јачине струје знатно ниже од оне која би могла да произведе наведену температуру. Тек би јачина струје од 1.370 ампера могла довести до температуре у проводнику од 80 степени Целзијусових, за шта конкретни проводници нису ни пројектовани нити изграђени, а законски акт који регулише ту област и по коме се поступа је Закон о заштити становништва од нејонзујућих зрачења из 2009. године, након чијег доношења је у кратком року донето шест подзаконских аката односно правилника, а један од тих правилника прописије границе излагања становништва нејонзујућем зрачењу и то је основни подзаконски акт који је примењиван. Мерењем електричног поља магнетне индукције утврђене су вредности значајно испод оних које представљају границу за излагање становништва у смислу дозвољене границе, а граничне вредности актуелно прописане у Србији изражене су у висини од 2 киловолта по м и 40 микротесла што је 2,5 пута ниже у односу на препоручени оквир који је дала Европска комисија у препоруци из 1999. године. Према допунском изјашњењу Електротехничког института "Никола Тесла" Београд од 25.12.2018. године произлази да је увидом у налаз вештака геодетске струке закључено да исти не садржи нове или битне детаље који утичу на резултате испитивања института.

Према налазу вештака грађевинске струке од 5.6.2019. године, на дан вештачења тржишна вредност приземног стамбеног објекта нумерисаног бројем ... износи 1.056.358,65 динара, тржишна вредност другог стамбеног објекта износи 462.955,26 динара, тржишна вредност трећег приземног стамбеног објекта износи 366.360,04 динара, тржишна вредност котларнице износи 40.888,87 динара, зидане шупе 116.916,67 динара, зиданог свињца 34.056,13 динара, тако да укупна тржишна вредност грађевинских објекта тужилаца износи 2.077.535,72 динара, а укупна вредност земљишта кат. парцеле ... КО ... износи 2.693.512,80 динара, па укупна тржишна вредност свих наведених непокретности на дан вештачења износи 4.771.048,52 динара. Према изјашњењу истог вештака на примедбе у погледу третирања правног статуса предметних објекта вештак је имао у виду да су тужиоци поднели надлежном органу управе захтев за озакоњење и да надлежни орган није негативно одговорио по том захтеву, да се компаративна метода користи код процене тих непокретности које су често у промету као што су станови, куће, пословни простор, викендице, гараже, канцеларије, земљиште за изградњу објекта, шумска и остала земљишта, а компаративна метода је уобичајена метода са обрачуном највише тржишне вредности

са којом предметна непокретност може у најкраћем року да се прода односно прометује. Умањење тржишне вредности узроковано је постављањем надземних елктроводова, а исказане су различите вредности м2 стамбеног објекта и помоћних објеката, при чему је вештак имао у виду налаз вештака Института “Никола Тесла”. Вештак је исказао процену свих објеката који се фактички налазе на терену, које је у свом налазу приказао вештак геодетске струке, а износ од 58.158,00 динара представља просечну цену м2 на територији Града Београда за 2019.годину, док се предметне непокретности налазе у петој зони Града Београда, а свих 17 београдских општина рангиране су укупно у осам зона, па се предметне непокретности налазе у петој зони са наведеном просечном ценом м2 према важећој Одлуци. Вредност земљишта према важећој Одлуци за исту зону износи 2.874,00 динара по м2 или 287.400,00 динара по 1 ару, а тај обрачун је примењен у изради налаза. Ради давања налаза вештак се обраћао и Агенцијама за некретнине ради добијања релевантног податка за коју висину купопродајне цене исте могу бити продате, а обраћао се и пореској управи, те је добио информацију да се објекти у тој катастарској општини једва прометују, као и станови. Непосредним опажањем може се уочити да се непокретности тужилаца налазе у једном прстену надземних водова и уређаја који су проводници електричне енергије, па се закључује да такве објекте тужилаца нико не би желео да купи.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је у складу са члановима 49, 50 и 53 став 3 Закона о основама својинскоправних односа и члана 218 став 2 Закона о енергетици (“Службени гласник РС”, бр. 145/14 од 29.12.2014. године који је ступио на снагу 30.12.2014. године) оценио, имајући у виду налаз вештака геодетске струке са графичким приказом пројекције вода далековода да се цела кат. парцела ... КО ... у сувласништву тужилаца налази у заштитном коридору, те је закључио да су тужиоци доказали да је у конкретном случају тужени засновао на основу цитиране законске одредбе право стварне службености проласка електроенегетског вода у ширини заштитног појаса изнад целе непокретности тужилаца означене као кат. парцела број ..., у мерама и границама према налазу вештака геодетске струке. Закључио је да је тужени - власник повласног добра дужан да плати тужиоцима - власнику послужног добра накнаду због вршења права службености, а приговор застарелости потраживања оценио је као неоснован пошто се рок застарелости може рачунати од дана ступања на снагу Закона о енергетици којим се предвиђа проширење коридора заштитног појаса, јер је у питању законска службеност. Висину накнаде тужиоцима у виду смањене тржишне вредности непокретности досудио је у складу са налазом вештака за кат. парцеле ... КО ... од по 2.020.134,60 динара, а тужиљи АА на име смањене тржишне вредности породичне стамбене зграде означене бројем ..., породичне стамбене зграде, приземна на кат. парцели ... КО ... на адреси ... износ од 694.432,88 динара и тужиоцу ББ на име смањене тржишне вредности породичне стамбене зграде означене бројем ..., породичне стамбене зграде, помоћног објекта означеног бројем ..., приземног, котларнице, зидане шупе и зиданог свињца приземна на кат. парцели ... КО ... на адреси ... износ од 2.421.861,68 динара, све са законском затезном каматом у складу са чланом 277 став 1 Закона о облигационим односиама почев од дана вештачења 5.6.2019. године, па до исплате.

По оцени Апелационог суда, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право дајући за своју одлуку у потврђујућем делу довољне и јасне разлоге које у целости прихвата и

Апелациони суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Неосновано се жалбом туженог указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку, да је првостепени суд у одлуци садржаној у првом ставу изреке побијане пресуде пропустио да означи повласно добро и да дефинише границе стварне службености и да је изрека у том делу неразумљива, јер је првостепени суд одлуком садржаном у првом ставу изреке побијане пресуде утврдио да је тужени постављањем – затезањем надземних високонапонских водова електричне енергије далековода снаге 400 KW 2 x 220 KW, број ..., засновао право стварне службености преласка електроенергетског вода у ширини заштитног појаса над целом површином и непокретностима тужилаца означеним као кп.бр. ..., земљиште под зградом – објектом од 0.00.77 ха, земљиште под зградом – објектом од 0.00.32 ха, земљиште под зградом – објектом од 0.00.33 ха, земљиште уз зграду – обејкат од 0.05.00 ха, воћњак друге класе од 0.17001 ха, укупно од 0.23.43 ха, породичне стамбене зграде означене бројем ... која се састоји од приземља у ..., породичне стамбене зграде означене бројем ... која се састоји од приземља у улици ... и помоћне зграде означене бројем... која је приземна, све уписано у лист непокретности бр. ... КО ..., као послужног добра, на који начин су дефинисане границе стварне службености.

По оцени Апелационог суда, тужиоци – власници послужног добра имају правни интерес да се утврде границе стварне службености, иако је у питању законска службеност, пошто иста оптерећује њихову непокретност, независно од захтева за накнаду због установљене службености, те се у том смислу претпоставља правни интерес власника послужног добра. Ступањем на снагу Закона о енергетици (“Службени гласник РС” бр. 145/14 од 29.12.2014. године), који је ступио на снагу 30.12.2014. године, одредбом члана 218 став 2 изричито је прописано да се даном изградње електроенергетског вода успоставља заштитни појас и заснива стварна службеност, независно од тога да ли су заштитни вод и електроенергетски каблови постављени по ранијем Закону о енергетици или након измене закона, јер сам закон даје могућност власнику послужног добра да може поставити захтев за утврђење, а да има правни интерес да зна у којим мерама и границама да се понаша када послужује туђу непокретност.

Међутим, одлука првостепеног суда садржана у другом ставу изреке није могла бити прихваћена као правилна, јер је заснована на погрешној примени материјалног права.

У конкретном случају, изградња и заштита енергетских објеката регулисана је одредбама Закона о енергетици (“Службени гласник РС” бр. 145/14 од 29.12.2014. године), који је ступио на снагу 30.12.2014. године, а пре тога је важио Закон о енергетици (“Службени гласник РС” бр. 57/11 и 80/11, са исправкама). У поднаслову заштита енергетских објеката налазе се одредбе којима је регулисано коришћење, одржавање и измештање енергетских објеката, и то у члановима 137 и 138 раније важећег закона, који су идентични члановима 216 и 217 важећег закона (осим што је у члану 217 важећег закона додат став 3). Садржина члана 139 раније важећег закона којим је прописана забрана изградње електроенергетских објеката, нешто је измењена

у члану 218 важећег Закона о енергетици, тако што је у ставу 2 убачен појам – дефиниција “заштитног појаса”, па је прописано да се не могу градити објекти, изводити други радови, нити засађивати дрвеће и друго растење у заштитном појасу, испод, изнад или поред електроенергетских објеката, супротно закону, техничким и другим прописима. У ставу 3 овог члана дефинисане су димензије заштитног појаса за надземне електроенергетске водове, са обе стране вода од крајњег фазног проводника, у назначеној ширини везаној за јачину напонског нивоа, на који начин је само “појачана” правна заштита електроенергетских објеката кроз нову дефиницију заштитног појаса у конкретно одређеној ширини са обе стране вода, зависно од његове јачине, а испод, изнад и поред електроенергетског објекта. У новом Закону о енергетици у односу на ранији закон, који је, такође, прописивао забрану градње објекта, извођење радова и сађење дрвећа и засада, само је чланом 218 став 2 и став 3 важећег Закона о енергетици конкретизован тзв. заштитни појас за надземни електроенергетски вод, кабл, у смислу датих димензија и дефиниције. Тиме се не мења суштина правне заштите енергетских објеката прописане цитираним одредбама раније важећег закона, којима, међутим, није регулисан међусобни однос власника непокретности и енергетског субјекта у таквој ситуацији изградње енергетског објекта, односно успостављање – конституисање законске стварне службености изградњом далековода и преласка каблова електричне енергије. Зато се на ту правну ситуацију примењују одредбе општег закона – одредбе Закона о основама својинскоправних односа.

Изградњом електромереже (водови електричне струје) са дозволом надлежног органа конституисана је законска стварна службеност преласка водова преко земљишта у својини правног или физичког лица, на основу члана 51 Закона о основама својинскоправних односа, па би правна природа накнаде због проласка кабла електричне енергије ваздушним путем изнад катастарских парцела тужилаца била накнада за конституисану стварну службеност, на основу члана 51 цитираног закона, а иста има своју основу у стварном праву из члана 53 став 3 Закона о основама својинскоправних односа. Како Законом о основама својинскоправних односа, а ни другим законом, није прописан рок у коме се може тражити накнада због коришћења послужног добра, то право захтевати ову накнаду застарева у општем року од 10 година из члана 371 Закона о облигационим односима, а рок застарелости почиње да тече од стављања у функцију електромереже.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су сувласници предметних непокретности уписаних у лист непокретности број ...КО ..., преко којих прелазе електроенергетски каблови високонапонског далековода који је стављен у функцију пре више од тридесет година, с тим што је до хаварије на објекту тужилаца због електричног лука дошло 1984. године, када је тужени ван спора тужиоцима накнадио штету, а пошто је тужба у овој правној ствари поднета дана 30.9.2016. године, по оцени Апелационог суда основан је приговор застарелости потраживања истакнут од стране туженог, јер је истекао општи рок застарелости од 10 година прописан чланом 371 Закона о облигационим односима, што за последицу има одбијање тужбеног захтева.

Са изложеног, применом члана 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 и применом члана 387 став 1 тачка 5 у вези са чланом 394 тачка 4 Закона о парничном поступку одлучено је као у првом и другом ставу изреке ове пресуде.

Преиначењем одлуке о главној ствари, сходно члану 165 став 2 у вези са чланом 153, чланом 154 и чланом 163 Закона о парничном поступку, преиначена је одлука о трошковима првостепеног поступка садржана у трећем ставу изреке првостепене пресуде, тако што су тужиоцима као солидарним повериоцима признати трошкови првостепеног поступка за заступање од стране пуномоћника из реда адвоката са урачунатим припадајућим увећањем од 50% за заступање две странке за састав тужбе и пет образложених поднесака у износу од по 33.750,00 динара, за заступање на 11 одржаних рочишта у износу од по 36.000,00 динара, за приступ на 2 неодржана рочишта у износу од по 19.125,00 динара, за трошкове увиђаја и вештачења укупно 63.000,00 динара и на име судске таксе за тужбу и првостепену пресуду износ од 28.150,00 динара, што укупно износи 727.900,00 динара према Адвокатској тарифи и Таксеној тарифи важећим у време првостепеног пресуђења, а имајући у виду успех странака у спору обавезан је тужени да тужиоцима као солидарним повериоцима накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 363.950,00 динара.

Како је тужени делимично успео у жалбеном поступку, сагласно члану 165 став 2 у вези са члановима 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку, тужиоци су као солидарни дужници обавезани да туженом накнаде трошкове другостепеног поступка за заступање на једном одржаном рочишту у износу од 14.625,00 динара и на име судске таксе за другостепену одлуку од 14.075,00 динара, укупно 28.700,00 динара према важећој Адвокатској тарифи и Таксеној тарифи.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић